

VII 33.567 LB.

G O S P O D A R

LETO 1929 — ŠTEVILKA 1.

Občinske podpore za brezposelne.

V novih tiskovinah, ki jih je priredil oblastni odbor za sestavo občinskih proračunov, je med drugimi tudi postavka »za brezposelne«. Treba je k tej postavki nekaj pojasnila, ker so zahtevale izvestne skupine občanov v neki občini ljubljanske okolice, da mora občinski odbor ustaviti v navedeni namen večjo vsoto v občinski proračun. Večina občinskega odbora zahtevi ni ugodila. — Opravičeno! — Naj to ob kratkem utemeljim.

Gotovo je, da ima občina poleg gospodarskih nalog — izvrševati tudi socialne naloge, toda le tiste, ki so utemeljene po zakonu. Po zakonu je vezana občina izvrševati le ubožno oskrbo, to je skrbeti za uboge po kakršnem koli načinu, namreč le za uboge v zmislu zakona, to je take, ki nimajo nič in si nič prislužiti ne morejo, ker niso za zaslužek zmožni, če so namreč fizično (telesno) nezmožni za delo. — Da bi morala dati občina kakoršnekoli podpore brezposelnim, ni za to niti zakonite določbe niti osnove v zakonu. — Kako se izvršuje ubožna oskrba v občinah bivše Kranjske — reja deželni zakon z dne 28. avgusta 1883. l., dež. zak. št. 17.

Skrbeti za brezposelne spada med dolžnosti države; poglavitna skrb njena je pač, da se poskrbi za delo in se s tem če že ne odpravi brezposelnost pa se vsaj omeji ter zniža število brezposelnih. Takih možnosti občine po ogromni večini nimajo, ker nimajo sredstev, da bi izvrševale razna dela z investicijami.

Tudi ne morejo biti občine posredovalnice za delo in službe, ker to ni njihova naloga. — Kakor rečeno: skrb za brezposelne bodi pripuščena državi, ki naj določi tudi iz lastnih dohodkov podpore za nje. Glede denarnih podpor samih pa je mnenje sociologov samih precej različno. Vzgojno dajanje denarnih podpor gotovo ni. Sicer bodi v čast ogromni večini brezposelnih ugotovljeno, da iščejo predvsem dela in zasluzka, podpore pa le v skrajni sili. No, so tudi taki, ki se jim hoče podpor, da bi živeli brez dela, ker jim to bolj ugaja. — Taki pa podpor sploh vredni niso!

Odkod torej v tiskovinah za občinske proračune postavka za brezposelne? Lahko se pove tudi to. V Sloveniji je par velekapitalističnih podjetij, ki svoje delavstvo plačujejo tako, da ima za živeti premalo a za umreti preveč. Številno delavstvo se je odpuščalo in je bilo na mah brez zasluzka. Drugega posla ondi delavcu najboljši volji ni bilo mogoče dobiti. Zemlje in poljedelstva ondi — v rudarskih okrajih ni, kakor n. pr. v ljubljanski okolici, kjer se delo in zasluzek — mislim vsaj — že dobita. — Tam pa, kjer je bilo delavstvo čez noč ob delo, dostikrat celo ob streho z družinami vred, ni kazalo drugega, nego da so mu priskočile na pomoč občine, ki jim je dana možnost potem občinskih doklad dobiti sredstva v okviru proračunov, da je mogoče dati nekaj podpore tudi brezposelnim, za katere prispevajo potem z dokladami v precejšnji meri prav tista industrijska podjetja, ki mečejo delavstvo na cesto. — Izjema seveda ne more in ne sme postati pravilo, zlasti

ne ondi, kjer za to ni potrebe. Vzorec tiskovine še ni razlog, da bi občine morale votirati kake prispevke za brezposelne.

F. K-n.

Poziv.

Pozivajo se vsi oni, ki so tekom zadnjih let plačali na davčnem uradu v Novem mestu večje davke kakor prej ali pozneje ter morda večkrat kakor sicer in tudi one, ki so plačali kako pristojbino, ki se jim ne zdi upravičena in utemeljena vsaj glede višine, da se z odrezki poštne položnice ali morebitnimi pobotnicami zglase najkasneje do 30. januarja 1929 na davčnem uradu v Novem mestu ter se tam prepričajo, jeli je bila tolikšna odmera upravičena in ali je ta odmera tudi v tolikšnem znesku zaračunana.

Istotako naj se zglasijo oni, od katerih se je zahtevalo in izterjevalo kake davke in pristojbine, katerih izterjanje pa se je pozneje na katerikoli način opustilo tako, da niso ničesar plačali.

V slučaju, da na davčnem uradu izvedo, da njihova vplačila niso zaračunana in pravilno izkazana odnošno, da izterjanje ni bilo upravičeno, naj se tekom istega časa zglase pri preiskovalnem sodniku okrožnega sodišča v Novem mestu, odd. IV. soba št. 26 (pritličje).

Okrožno sodišče v Novem mestu,
odd. IV., dne 29. 12. 1928.

Lovci in sv. Neža.

Razven kakega nedeljskega lovca poznajo sicer gotovo vsi lovei dan sv. Neže. Ta datum jim je poznan zato, ker se že desetletja vrše v Ljubljani na prvi ponedeljek po sv. Neži kožni sejmi. Zadnja leta pa je Ljubljanski velesejem s sodelovanjem Lovske zadruge v Ljubljani te kožne sejme reorganiziral in izboljšal. Poseben oddelek na velesejmu, imenovan »Div-

ja kožac«, zbira kože vseh vrst divjih živali, jih sortira in povabi domače in tuje kupce na dražbo in nakup kož. Pri teh aukcijah so se lovei prepričali že ponovno, da se tu in na ta način dosežejo najboljše cene.

Zato naj tudi letos nikdo ne zamudi prilike, ki mu jo nesebično nudila Ljubljanski velesejem in Lovska zadruga v Ljubljani. Pošiljajte kože »Divji koži« na Ljubljanski velesejem in s posebnim pismom razpredelbo.

Letos pade sv. Neža ravno na ponedeljek in se bo vršil ta sejem torej na dan 21. januarja 1929. Kože se sprejemajo vse do tega dne opoldne. Čimpreje pa jih pošljete, tem bolje ustrezete »Divji koži«.

Lanski gnojilni preiskusi.

Naši kmetje so se šele v zadnjih letih zopet oprijeli gnojenja z umetnimi gnojili, ko so uvideli, da jim pač zemlja ne da več tolikih pridelkov, da bi se jim obdelovanje izplačalo. Pri tem so se pa tudi začeli podučevati o rabi teh sredstev s tem, da so v večji meri izvajali gnojilne poizkuse. Pri tem tem jim gredo na roko razne propagandne ustanove, ki so si nadele nalogo razširiti med ljudstvom umetna gnojila in z njimi zvišati kmetijsko produkcijo. Tako je tudi Delegacija proizvajalcev čilkega solitra, kakor vsa leta prej, izvedla številne poskuse z gnojenjem s čilskim solitrom in drugimi umetnimi gnojili, da prepriča kmeta o njih učinkovitosti.

Res je sicer, da minolo leto vsled suše ni bilo ravno ugodno za učinek gnojil, vendar so se v posameznih primerih dosegli prav lepi uspehi. Tako navajamo tukaj tale posrečen preizkus pri pšenici, ki prča, da učinkujejo umetna gnojila tudi v sušnih letih, samo če so potrošena dovolj zgodaj spomladi na ozimino, če predno je ta začela poganiati.

Tak poskus je med drugim izvedel tudi Jože Novak, posestnik pri Novem mestu, na pšenici tako-le: Prva parcela je bila negnojena, druga gnojena s superfosfatom in kalijevo soljo PK, tretja s superfosfatom in čilskim solitrom KN, četrta s kalijevo soljo in čilskim solitrom KN, peta s superfosfatom, kalijevo soljo in čilskim solitrom PKN. Parcele so bile po 10 kvadratnih metrov.

Tu podamo razpredelnico, iz katere je razvidno gnojenje na posameznih parcelah, doseženi uspehi,

stroški gnojenja, vrednost večjih pridelkov in doseženi čisti dobiček.

1. Če pomnožimo te količine s 100, dobimo množino umetnih gnojil na hektar.

2. Izdatki za gnojila se izračunajo po teh-le cenah za 1 kg: P = superfosfat = 1 Din, K = kalijevo sol = 1.70 Din, N = čilski soliter = 3.50 Din.

3. Vrednost večjega pridelka nam dajo te-le cene: Pšenica = zrnje za 1 kg 3 Din, za 1 kg slame 0.50 Din.

	I.	II.	III.	IV.	V.
Gnojenje	—	P K	P N	K N	P K N
Množina gnojil v kg ¹⁾ . .	—	3 1½	3 1½	1½ 1½	3 1½ 1½
Stroški za gnojila Din ²⁾ .	—	5·55	8·25	7·80	10·80
Pridelek kg	Zrno Slama 14 26	Z Sl 15 27	Z Sl 18 30	Z Sl 17 29	Z Sl 20 32
Večji pridelek kg	—	1 1	4 4	3 3	6 6
Vrednost Din ³⁾	—	3.50	14	10·50	21
Vsled gnojenja zguba Din	—	2·05	—	—	—
Dobiček Din	—	—	5·75	2·70	10·20
Po umetnih gnojilih doseženi dobiček na ha Din	—	—	5·75	2·70	10·20

Ta poskus gnojenja z umetnimi gnojili nam poda za to zemljo pri gnojenju pšenice te-le nauke:

Največji uspeh dosežemo z gnojenjem z vsemi tremi gnojili, to je s superfosfatom, kalijevo soljo in čilskim solitrom. Čisti dobiček na hektar od 1020 Din je tako znaten, da jasno pokaže učinkovitost navedenih gnojil.

Superfosfat in čilski soliter nudita tudi zelo lep dobiček, vendar ne moreta priti do popolne veljave, ker primanjkuje vendarle nekaj kalija.

Še manj učinkuje čilski soliter s kalijevo soljo, ker primanjkuje zemlji fosforove kisline.

Naravnost zgubo donša gnojenje s superfosfatom in kalijevo soljo brez dušika, kar pomenja, da v tej zemlji zelo primanjkuje dušika. Brez gnojenja z dušikom bi na tej zemlji donesla umetna gnojila le zgubo, kar priča o veliki važnosti gnojenja pšenice s tem hranilom.

Najprikladnejši čas za tako gnojenje je zgodnja spomlad; predno začne pšenica poganjati, jo potrosimo s 120—150 kg čilskega solitra. Če nismo že jeseni pognojili s 300 kg superfosfata in 150 kg kalijeve soli tam, kjer tega hranila v zemlji primanjkuje, nadomestimo to čimprej spomladi ali pa celo še pozimi po snegu.

Kmetovalcem pa svetujemo, naj pogosto izvajajo take gnojilne preizkuse, da se sami prepričajo o učinkovitosti na domačem posestvu.

Goseničia gnezda.

Zelenje našega sadnega drevja ima za čudo mnogo zajedavcev rastlinskega in živalskega rodu. Med nje spadajo tudi razne gosenice, ki objedajo listje odkar se začne spomladi razprezati, pa tje do pozne jeseni. Včasih se pojavijo v takih množinah, da sklestijo v kratkem času vse zelenje in uničijo s tem seveda tudi ves pridelek. Vrhutega pa oškodujejo tudi drevo za več let. Tak hud škodljivec je n. pr. mali zimski pedic, o katerem smo že pisali. S sledečimi vrsticami hočemo opozoriti na dva druga sorodna zajedavca listja, in sicer zaradi tega, ker je sedajle pozimi najugodnejši čas za zatiranje; poleti jim sploh ne moremo do živga. V mislih imamo glogovega belina in zlatnico. Oba sta metulja in njene ličinke — gosenice — so pa tista »živina«, ki se pase po našem sadnem drevju. Življenje obeh je precej enako. Posebno sta si podobna v tem, da se njune gosenice izvlele poleti in ne dorastejo tisto leto, ampak prezimijo na drevju na koncu vej v posebnih iz listov spredenih mešičkih (goseničnih gnezdih).

Glogov belin je znanemu kapusovemu belinu podoben bel metulj, ki leta junija in julija meseca. Samica leže jajčeca v kupčkih na zgornjo stran listov. Povšeči so ji vsa sadna plemena. Iz jajčec se izvlele gosenice, ki takoj začno objedati listje, pa ostanejo skupaj. Koncem avgusta zapredejo nekaj listov in v takem zapredu prezimijo na drevesu. Najhujša zima jim ne škoduje. Ti zapredki se prav lahko zapazijo, zlasti potem, ko drugo listje odpade. Spomladi se gosenice prebude in se takoj lotijo mladega lističa. Objedajo ga

zopet v družbi toliko časa, da dorastejo. Šele potem se razlezejo po drevju in po raznih zatišjih, kjer se zabubijo. Koncem junija ali začetkom julija izleti iz bube metulj belin, ki zopet začne zalegati nov rod.

Iz tega kratkega opisa je lahko posneti, da škodljivca ni težko zatreti, ako pozimi pobereмо in sežgemo zapredke po drevju. Navadno so visoko od tal. Zato je treba posebnih škarij na dolgem drogu, da dosežemo z njimi tudi v vrh visokih dreves. Odrezana gnezda zbiramo v kako posodo in sežgimo. Drugod imajo v to svrhu posebne petrolejeve baklje, s katerimi požigajo gnezda kar na drevesu.

Zlatnica je — kakor že povedano — po življenju in po škodi, ki jo prizadeva gosenica na sadnem drevju, prav podobna belinu. Majhen, bel metuljček, ki pa leta samo na večer, se prikaže okoli kresa. Jajčna zalega na spodnjo stran listov v podolgastih kupčkih po kakih 200 skupaj. Vsak tak kupček pokrije z dlacicami z zadka. Kmalu se izvlele iz jajčec gosenice. Tudi te ostanejo do jeseni skupaj in prav tako prezimijo kakor belinove, samo da naredje večja gnezda, ki jih torej še laže najdemo. Zlatnica je še bolj škodljiva nego belin, ker je bolj razširjena in se skoraj še hitreje množi. Zatiramo jo prav tako kakor belina na ta način, da pozimi, ko je drevje golo, poiščemo in sežgemo vse zapredke po drevju. Zvesti pomagači v boju s tema dvema škodljivcema so tudi naši drobni pevci. Ne pozabimo torej nanje sečaj, ko jim gre trda za hrano.

Občni zbor kmetijske družbe.

se je vršil 28. dec. v Ljubljani. Odobril je tiskano poročilo o delovanju družbe. Pri volitvah so bili namesto odbornikov, ki jim je potekla doba, izvoljeni: za Kranjsko: podpredsednik Ivan Pipan,

Martin Bajuk, Leopold Bučar in dr. Fr. Spiller-Muys; za Štajersko: Robert Košar, Martin Steblovnik in dr. Milavec. (Zadnji trije so pristaši SLS.) Med drugimi je odpadel letos tudi poslanec Ivan Urek, ki ni bil več izvoljen v odbor. — Ravnatelj ing. Lah je podal nato računsko bilanco za preteklo in proračunski načrt za prihodnje leto. Na predlog g. župnika Pibra je občni zbor odobril račune.

Glavni odbor je med drugim predlagal:

1. Občni zbor pooblašča glavni odbor, da po svojem prevdanku včlani Kmetijsko družbo v Oblastni zadrugi za kmetijski kredit v Zagrebu. 2. Občni zbor pooblašča glavni odbor, da lahko najame pri direkciji za Kmetijski kredit do Din 3.000.000 poslovnega kredita.

Navzoči poslanec Pucelj je govoril proti drugi točki resolucije in je pri prvem glasovanju tudi večina glasovala proti resoluciji, koncem občnega zbora pa so zborovalci sklep izpremili ter dali glavnemu odboru polnomočje, da ima v zadevi kmetijskih kreditov proste roke. — Z navdušenjem je bil končno sprejet predlog g. Lenarčiča, naj družba dela za tem, da pridemo čimprej do ustanovitve kmetijskih zbornic.

Denar.

g Vrednost denarja koncem decembra. Stalnost traja dalje in ni nikjer opaziti znatnejših sprememb. V Curihu je naš dinar na 9.1225 centimov. Na ljubljanski borzi so se plačevale inozemske valute po tehle cenah: 1 angleški funt 275.90 Din, 1 ameriški dolar 56.68 Din, 1 nizozemski goldinar 22.84 Din, 1 nemška marka 13.55 Din, 1 švicarski frank 10.96 Din, 1 madžarski penga 9.91 Din, 1 avstrijski šiling 8 Din, 1 belgijski belg 7.91, 1 italijanska lira 2.98 Din, 1 francoski frank 2.22 Din, 1 češka krona 1.96 Din.

g Določitev obrestne mere v mariborski oblasti. Zastopniki denar-

nih zavodov mariborske oblasti so se dne 19. decembra sešli v Mariboru in določili obrestno mero za vloge, ki naj stopi v veljavo 1. januarja 1929. leta. Na tem sestanku se je končno-veljavno določila obrestna mera za nevezane vloge 5 odstotkov, za vloge vezane na tromesečno odpoved po 7 odstotkov. Ta obrestna mera še ne odgovarja predvojni obrestni meri, ki je znašala 3 do 4 odstoke, vendar se opaža splošno prizadevanje, da se vsaj v Sloveniji polagoma približamo temu idealnemu stanju. Radi dobro izvedene denarne organizacije v Sloveniji bi se to sicer lahko doseglo, vendar radi precej zaostale rešitve tega vprašanja v drugih delih naše države zaenkrat to še ni mogoče. Treba pa poudariti, da je denarni trg pri nas že tako dobro urejen, kakor pred vojno in se ni bati nobenih pretresljajev.

Cene.

g Žitni trg. Pričakovana božična kupčija je letos popolnoma izostala. Ker je izvoz pšenice popolnoma prenehal (naše cene so namreč z ozirom na ameriške previsoke), je tudi kupčija na domačem trgu popolnoma oslabela. Med prodajalci vlada negotovost: tako ponujajo eni gornjelaško pšenico po 237.50 Din, drugi jo držijo še na 240 Din, tretji zahtevajo pa zanjo celo 242.50 Din. Posledica pa je, da se kupuje samo za sproti. Tudi za koruzo ni zanimanja in se ponuja terminsko blago po precej nizkih cenah: nova koruza za januar 250 Din za 100 kg, za marec, april, maj po 282 baška nakladalna postaja. Nekaj inzulanske se je pa trgovalo po 245 Din na medjimurski postaji. Za laplatsko promptno blago je nekaj malo zanimanja in notira 290 Din na Raketu. V ostalem pa ni na trgu sprememb in kupčija počiva.

g Vinsko tržišče. Položaj na jugoslovanskih tržiščih z vinom ni eno-

ten, vendar se opaža v zadnjem času, da so se cene okrepile, zlasti v **Dalmaciji**, kjer se plačuje za običajno belo vino 30—35, za črne pa 27.50 do 33 Din za stopinjo alkohola. V **Sremu** in **Banatu** se kupčija razvija živahneje, vendar so cene še vedno zelo nizke: bela vina 8—9 odstotna po 2.50—2.75 Din, 9—10 odstotna 2.75—3 Din, 10—11 odstotna 3—3.50 in sortirana 4—5 Din za liter. V okolišju **Bela Crkva** je letošnja letina množinsko večja kakor lani, vendar imajo vina povprečno le 7 odstotkov alkohola. 10 odstotna so že redka. V **smederevskem** okolišju ni kupčije, ker vinogradniki zahtevajo previsoke cene. V **Sloveniji** je stanje manj ugodno ter so cene zelo različne. Slabša vina se prodajajo fco, postaja po 5 do 6 Din, srednja po 7—8 Din, ljutomercan pa preko 8 Din. Na vinškem sejmu v **Ivanjkovcih** 18. decembra so zahtevali vinogradniki za navadna namizna vina po 5.50—6 Din za liter, za najboljša kvalitetna vina pa po 10 Din.

g **Tržišče jajc**. Zaradi mrzlega vremena so postali dovozi bolj težavni, zato so tudi cene precej poskočile. V zadnji dobi so se plačevala jajca po 1.50—1.75 Din za komad, v južnih pokrajinah naše države pa po 1.35 Din. Po praznikih pa so cene začele padati. — **Zagrebska** trgovska in obrtniška zbornica se je te dni bavila z vprašanjem izvoza jajc v **Švico**, ki je ogrožen zaradi nameravanega povišanja carine v **Švici** od 15 na 16 švicarskih frankov za 100 kg in zaradi zahteve novoustanovljene zveze švicarskih trgovcev in producentov jajc, da se pri uvozu jajc s posebnimi štampiljkami označi odkod da so.

g **Hmeljska kupčija v Vojvodini** je bolj mirna. Cene so 10—15 Din za kilogram. V zadnji dobi se je prodala tudi večja partija (60 stotov) po 18 Din za kg. Pričakuje se pa, da bo trg

začetkom prihodnjega leta, oziroma spomladi oživel. — V **Sloveniji** je malo kupčije in se drži cene okrog 25—30 Din za kg. Blaga je še okrog 20 odstotkov neprodanega pri producentih.

g **Cena orehom**. Letošnja kupčija z orehi se je začela z visokimi cenami, ker se je računalo, da je malo blaga. Pozneje ga je pa prišlo na trg veliko več nego se ga je pričakovalo, zato so cene nazadovale. Sedaj so orehi na debelo po 8—9 Din. Domačega blaga je bolj malo, prevladuje bosansko. Nadrobne cene so za 1 do 2 Din višje.

g **Tržišče lesa**. Koncem minulega meseca se je kupčija na lesnem trgu precej umirila, vendar so ostale cene še vedno dovolj visoke. Za enkrat računajo še vedno na ugodno stanje, ki bi znalo nazadovati samo tedaj, če zapade dovolj snega, da se dajo sirovine spravili iz gozda na žage. Cene lesa so v minolem letu znatno narasle. Kot vzgled navedemo tu, da se je lani ob tem času plačevalo deske monte postavljene na mejo okrog 650—680 Din, škorete podmerne do 15 cm 500—540 Din, deske-plohi 500—550 Din, deske-plohi paralelni od 16 cm naprej 550 do 600 Din. **Bukev**: deske-plohi, naravni neobrobjeni 500—530 Din, deske-plohi ostrorobi 750—1000 Din, parjeni neobrobjeni 600—900 Din, ostrorobi 1000—1250 Din. **Testoni** 490—530 Din, tavolette 1100—1250 Din. **Hrast**: hlodi I, II. 500—700 Din, bordonali 1200—1400 Din, deske-plohi, ostrorobi (podnice) 1200—1350 Din, frizi 950—1150 Din. **Drva** za kg: bukova 21—23 Din, hrastova 19 do 20 Din. **Oglje** 100 kg; bukovo 85—90 Din, **Železniški pragovi**: 2.60 cm 14 × 24 hrastovi 50—55 Din za komad.

Na slovenskem lesnem trgu notirajo dandanes naslednje cene, določene za vagonске množine na nakla-

dalni postaji za kubičen meter: Smreka-jelka: hlodi I. in II. monte 250 do 300 Din, brzojavni drogovi 240—260 Din, bordonali merkantilni 300—330 Din, trami merkantilni 260—300 Din, škorete konične od 16 cm naprej 600 do 620 Din, škorete paralelne od 16 500 Din za kubičen meter, medtem ko isto blago letos po 600 Din.

g Ljubljanska blagovna borza. Kupčija je še vedno mrtva in se kupuje le za sproti. Na ljubljanski borzi se javljajo same ponudbe za vagon-sko blago na slovenski postaji, dobavljeno takoj in plačljivo v 30 dneh: pšenica 80 kg težka z 2% primesi po 285—287.50 Din, za januar 295 do 300 Din, za februar 305—307.50 Din, za marec 310—312.50 Din, za april 315—317.50 Din, za maj 320—322.50 Din; rž, 72 kg težka, 295—297.50 D, oves bački 295—300 Din, ječmen bački, 71 kg težki, 315.50—320 Din, koruza La Plata, zacarinjena v Ljubljani, 315—320 Din. Moka 0 g, vagon v Ljubljani, plačilo po prejemu blaga, 430—435 Din. Vse te cene veljajo za 100 kg blaga, postavljenega v vagon vsaka slovenska postaja ali pa v Ljubljani.

Živina.

g Živinski sejem v Ljubljani. Na zadnji živinski sejm je bilo prignanih 147 konj, 51 volov, 46 krav, 22 telet in 51 prašičkov; proganih pa je bilo 26 konj, 22 volov, 18 krav, 12 telet in 40 prašičkov. Prišlo je malo živine, zlasti je primanjkovalo zares prvovrstnih volov. Cene so ostale nespremenjene, in sicer za kg žive teže: voli prvovrstni po 8 Din, II. po 7.50 Din, III. po 6.50 Din, krave debele 5—6 Din, krave klobasarice 3—3.50 Din, teleta 10 do 11 Din.

g Karlovški živinski sejem. V Karlovcu so se na zadnjem sejmu plačevale naslednje cene za kg žive teže: voli 6.50 do 8.50 Din, bikji 7—8 Din, krave 5.50 do 7.50 Din, junice 6—8 Din, teleta 11—14 Din, debeli

prašiči 13—15 Din, mršavi 10—12 Din; po komadu; ovce 110—160 Din, koze 70—120 Din, konji 400—5000 dinarjev.

Razno.

g Kmetijski koledar za l. 1929. Delegacija proizvajalcev čilskega solitra v Belgradu je za l. 1929. izdala strokovno-kmetijski koledar, ki nudi razen navadne koledarske vsebine še dvajset strokovnih člankov. Pisan je deloma v cirilici, največ pa v latinici in tudi v slovenskem jeziku. Spisi obravnavajo obdelovanje zemlje, gnojenje z umetnimi gnojili, posebno s čilskim solitrom, gnojilne poskuse v različnih oblikah in mnogo drugega gradiva. Sploh je v tem malem zvezku zbranega toliko poučnega, da si bo vsak kmet, ki bo upošteval tukajšnja navodila, lahko znatno izboljšal svoje gospodarstvo. Ob koncu ima tudi nekaj praznih strani za beležke. Ta kmetijski koledar, ki je izšel v 15.000 izvodih, se dopošlje brezplačno vsakemu, ki se zanj zglašiš pismenim potom pri Poddelegaciji proizvajalcev čilskega solitra v Ljubljani, Tavčarjeva ulica 1-II. Poudariti je, da se navedena Delegacija na bavi z nikako trgovino z umetnimi gnojili, ampak samo s strokovno propagando za zvišanje kmetijske produkcije v državi in hoče s strokovno literaturo čim širši krog kmetovalcev poučiti o umnem kmetovanju.

g Taksa na vozila v letu 1929. V prihodnjem letu bo znašala taksa na vozila kakor sledi: Taksa za osebni avtomobil 3000 Din, za dvovprežni fijakerski voz 200 Din, za enovprežni fijakerski voz 100 Din. Ta taksa se mora plačati do 31. januarja 1929. Do istega časa je treba plačati tudi obl. takso, in sicer za osebni avtomobil do 35 efektivnih HP od vsakih začeti 100 kg čiste teže 100 Din, od 35 HP navzgor pa povprečno takso letnih 2000 Din. Za avtomobile, ki

služijo izvrševanju obrti, ki je lastniku avtomobila edin in stalni poklic, se plača polovica te takse po 50 Din od 100 kg nosilne teže, toda ne sme znašati taksa več kakor 1500 Din na leto. Za motorna kolesa brez prikolice je plačati takso 200 Din, za motocikle s priklopnim vozom pa 300 Din letno.

g Plačevanje stojnine na železnici. Vsak vagon, ki dospe poln na namembno postajo, oziroma ki ga naročimo za nakladanje, ima določen prosti rok za razkladanje ali nakladanje. Po preteku tega roka si zaračunava železnica stojnino. Prosti rok znaša v normalnih prilikah 24 ur, ki je pa sedaj v nekaterih večjih postajah znižan na šest delovnih ur. Delovne ure se računajo od 8 do 12 in od 14 do 18. Računa se pa stojnina tako-le: n. pr. ako je voz dostavljen za natovorjenje ali iztovorjenje ob 11, se računa 6 delavnih, stojnine prostih ur; od 11 do 12 = 1 ura, od 14 do 18 = 4 ure, naslednji dan od 8 do 9 = 1 ura, t. j. 6 delovnih ur skupaj in se šele po 9. prične računati stojnina. Ta se pa računa po tem roku neprekinjeno za voz in uro, in sicer v času od 1. avgusta do 31. januarja za prvih 24 ur po 10 Din na uro, naslednjih 24 ur po 15 Din na uro, za nadaljni čas po 30 Din na uro. V času od 1. februarja do 31. julija se zniža stojnina na polovico. V izrednih slučajih se sme stojnina še zvišati.

g Kontrola mer, dragocenih kovin in sodov. V smislu zakona o merah in dragocenih kovinah je finančni minister s posebno uredbo poveril vse tozadevne administrativne in tehnične posle osrednji upravi. Tej bodo podrejene kontrole mer in dragocenih kovin, ki imajo nalogo pregledati merila in merilne priprave (nove in popravljene) in kontrolirati čistino dragocenih kovin. Kontrole mer bodo postavljene v Sloveniji: v Ljubljani za področje ljubljanske oblasti, v Ma-

riboru za področje mariborske oblasti razen mesta Celje in političnega okraja celjskega ter političnih okrajev Prelog in Čakovec in končno v Celju za področje mesta in političnega okraja Celje. Delokrog celjske kontrole mer je omejen na preizkušanje cenениh kovin, domačih izdelkov iz zlata, srebra in platine in žigovanje sodov. Za krajevne potrebe se ustanovijo posebne kontrole sodov v Brežicah, Kamniku, Kočevju, Kranju, Krškem, Litiji, Novem mestu, na Rakeku, v Črnomlju, Konjicah, Ljutomeru, Ptuju, Ormožu, Slovenjgradcu, Šoštanju in Št. Lenartu.

g Davek na hranilne vloge. S 1. januarjem 1929 stopi v veljavo novi zakon o neposrednih davkih, po katerem se bodo obdavčevale obresti hranilnih vlog z 8 odstotnim davkom na rente. To je tako zvan rentni davek na obresti hranilnih vlog. Ta davek obremnja davčne obvezance, pobirali pa ga bodo ob izplačevanju ali kapitaliziranju obresti denarni zavodi, v katerih je denar naložen. Sedaj je sklenilo društvo denarnih zavodov v Ljubljani, da bodo njegovi člani (vse banke in podružnice izven slovenskih bank) vlagateljem odbijale 8 odstotni davek na rente ter ga oddajali državnim blagajni. S tem se zniža obrestna mera za nevezane vloge na 4.60 odstotkov, dosedaj 5, za vezane pa 5.98 odstotkov, dosedaj 6.50.

g Vinski sejem v Krškem. Kmetijska podružnica v Krškem bo priredila v sredo 28. januarja t. l. veliki vinski sejem v Krškem. Otvoritev bo ob 10 dopoldne v prostorih občinske posvetovalnice v Krškem. Na ta sejem bodo postavljena letošnja dobra vina iz Drenovca, Trške gore in drugih ugodnih vinskih gor, zato se pričakuje znaten obisk od strani gostilničarjev.

V vsako hišo Domoljubal